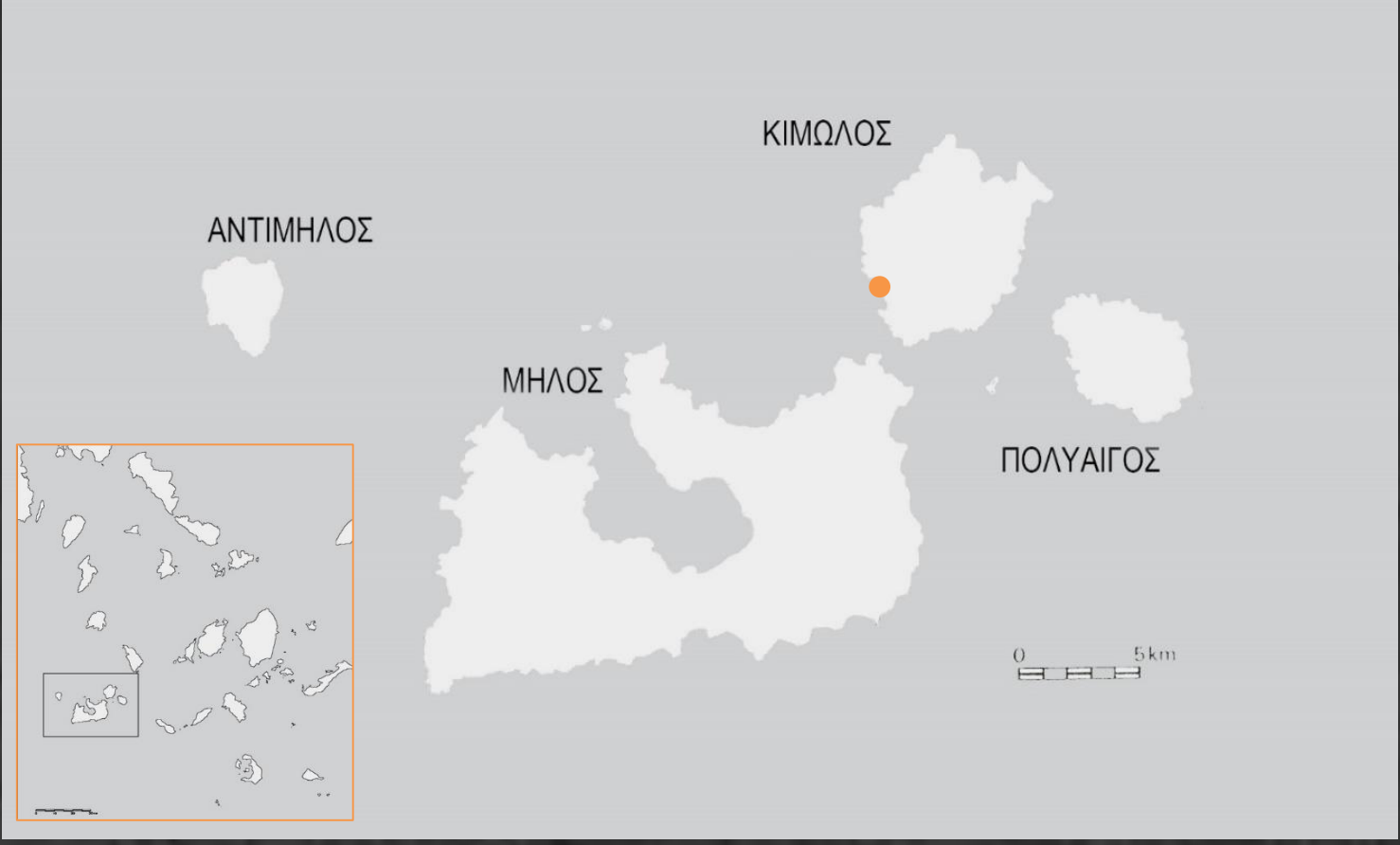

ΣΥΝΕΔΡΙΟ *Περὶ τῶν Κυκλάδων νήσων* - Το Αρχαιολογικό Έργο στις Κυκλάδες

Αποτύπωση των καταλοίπων της αρχαίας πόλης της Κιμώλου · Πρόγραμμα «Κιμωλία Γη»

Πέγκυ Πάντου¹, Carmelo Di Nicuolo²

¹Αρχαιολόγος – Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων
²Αρχαιολόγος – Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ιταλική Αρχαιολογική Σχολή Αθηνών

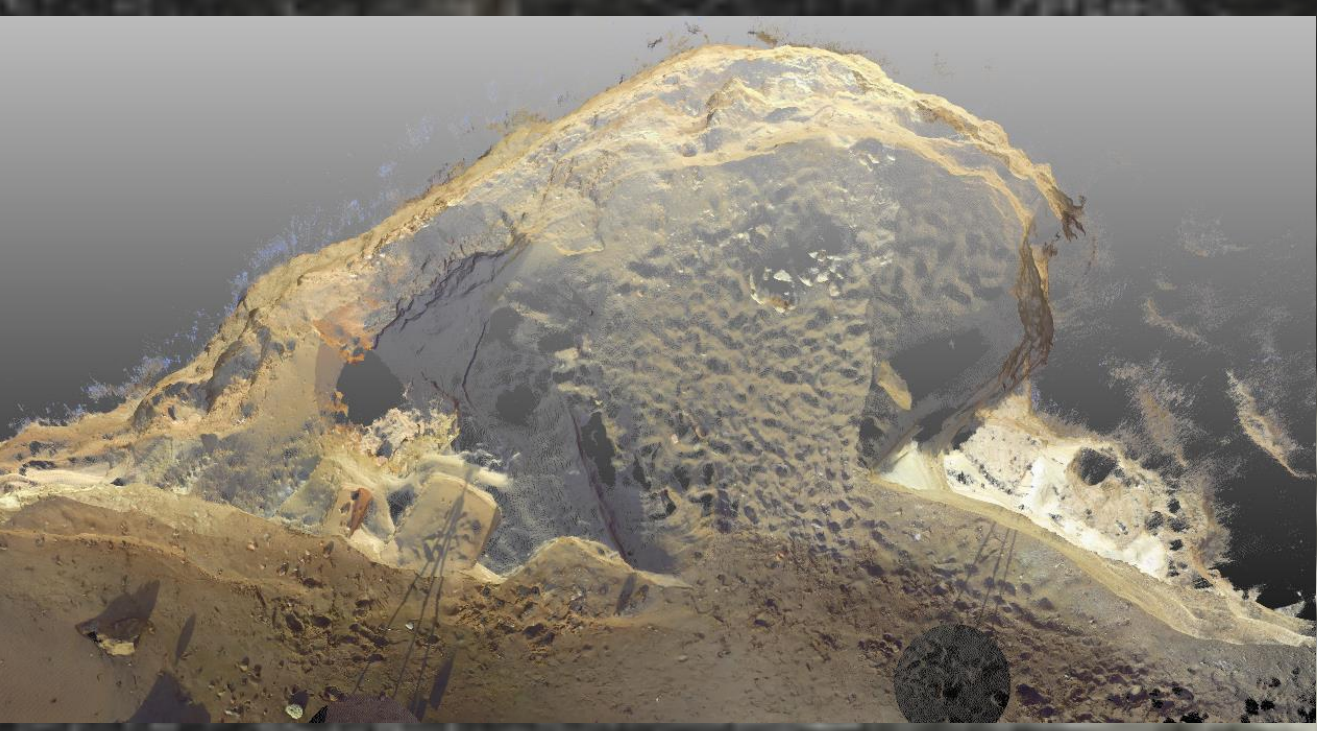
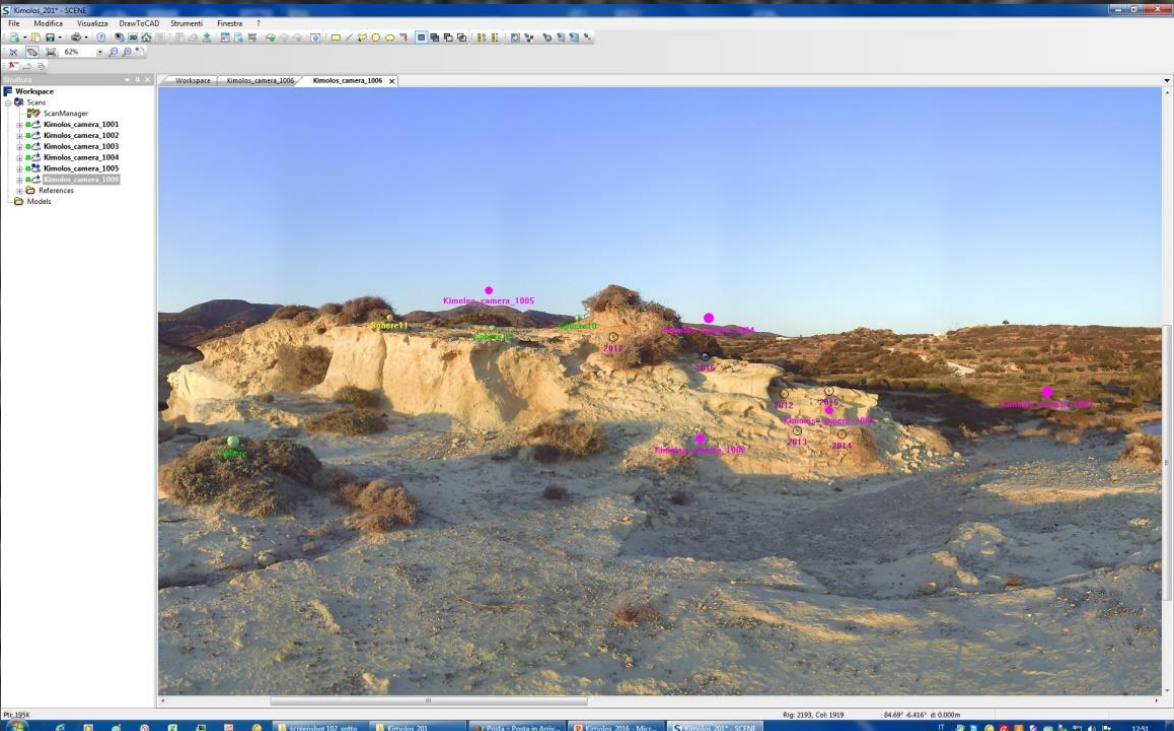
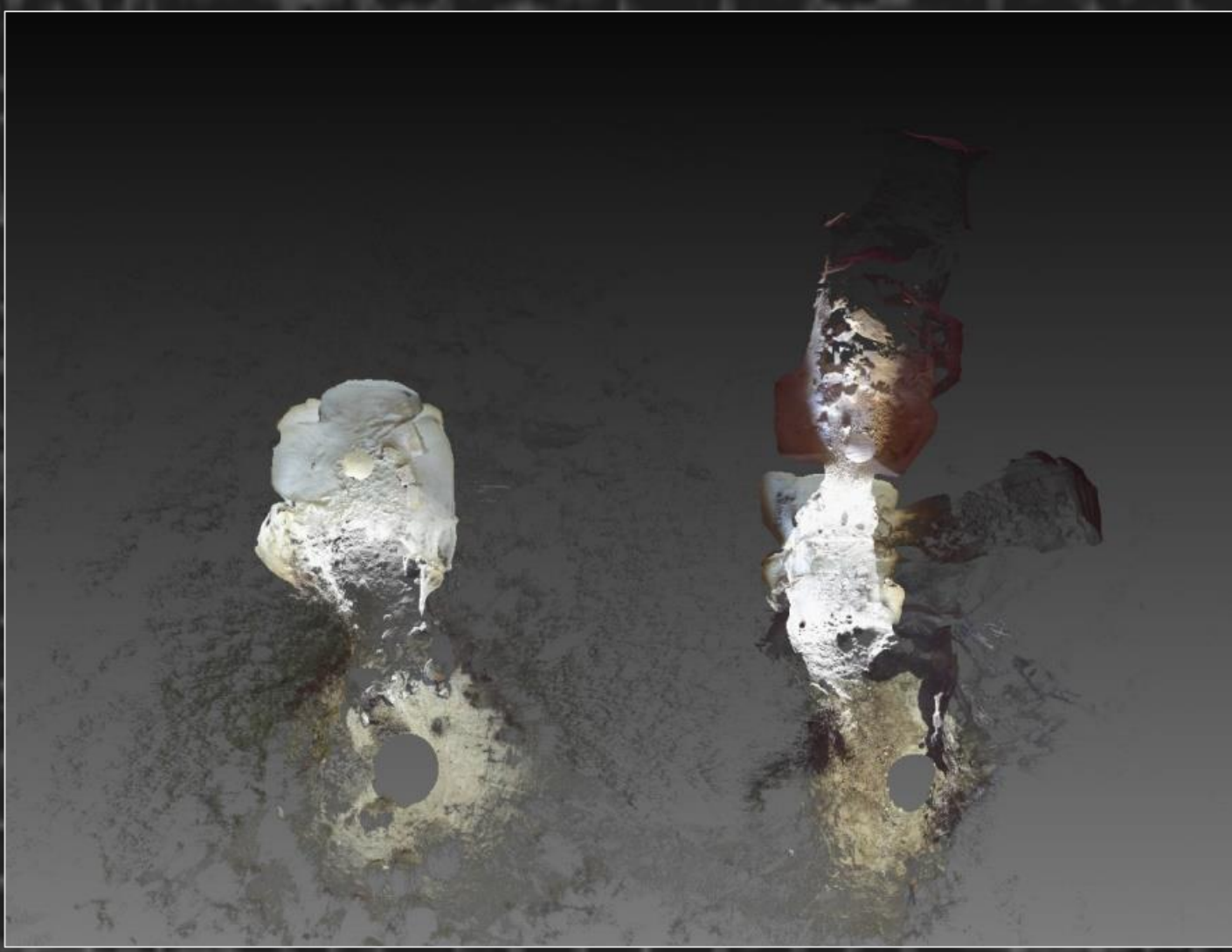
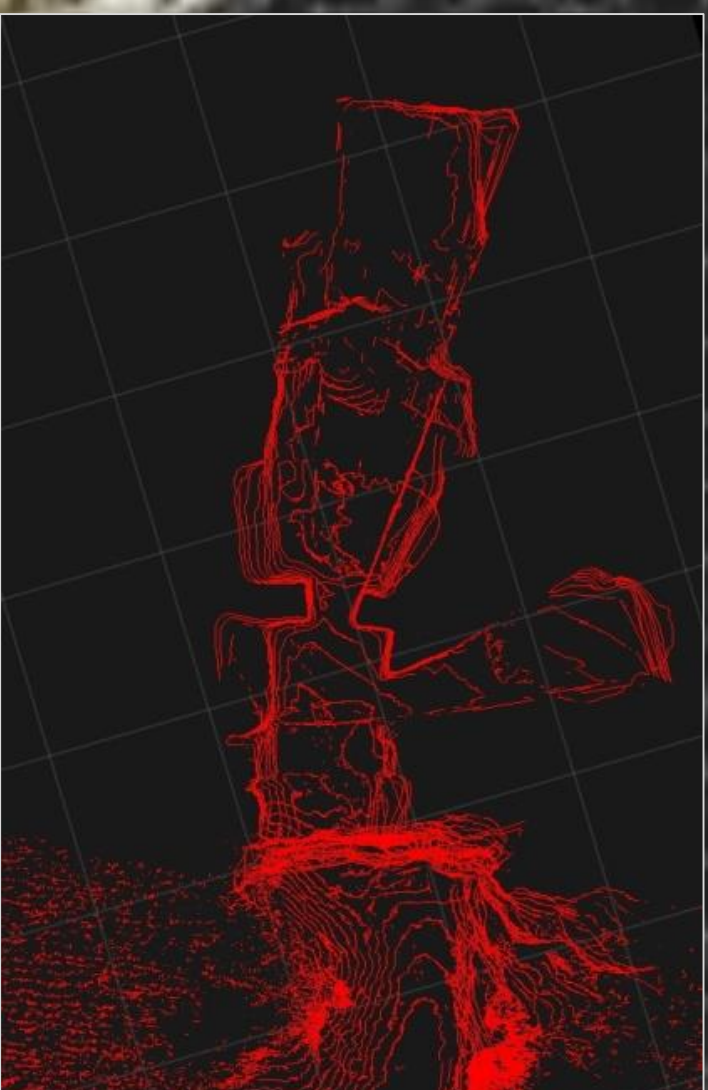
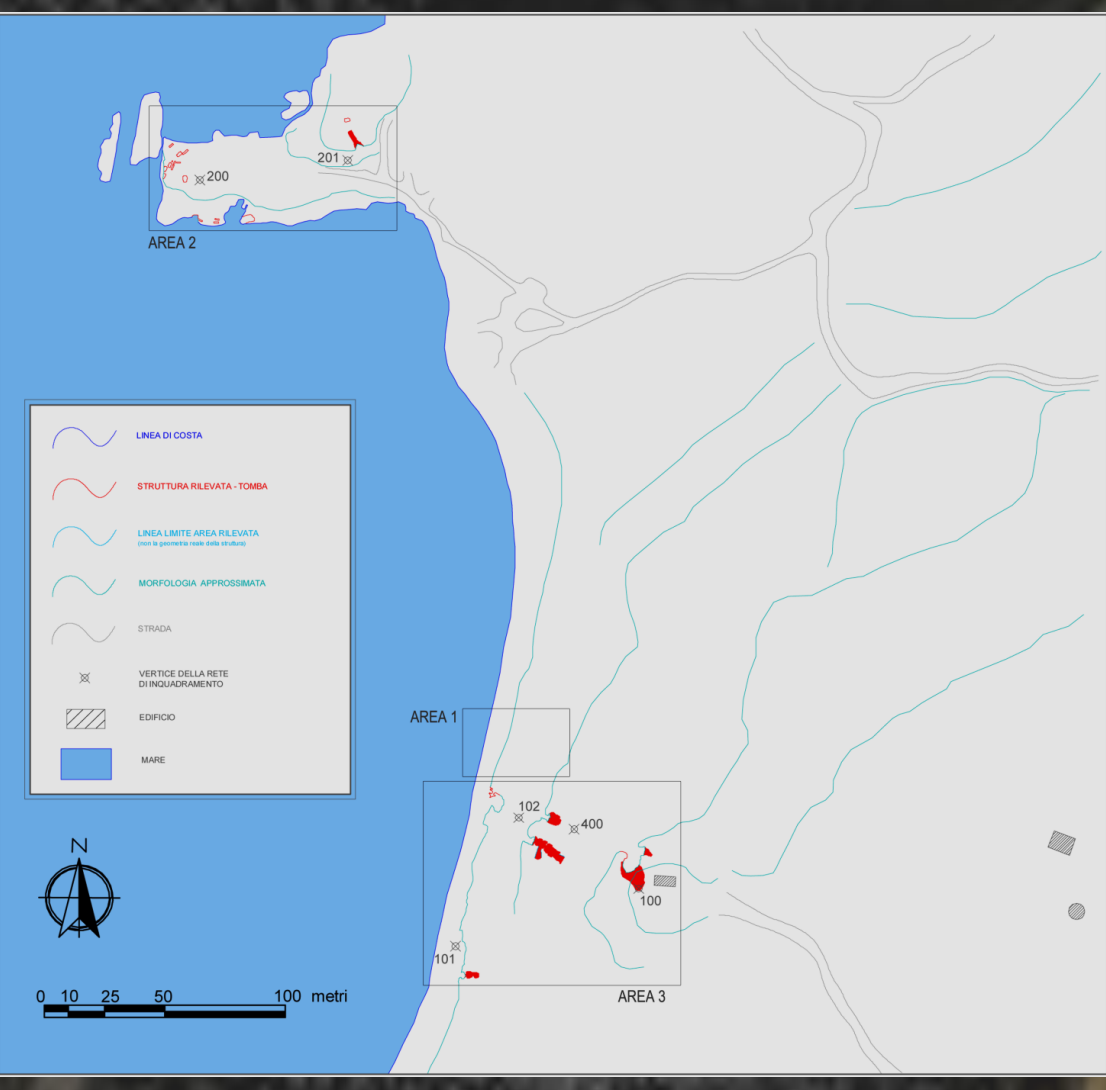
Ἡ Κιμωλία Νῆσος, ἥτις καὶ Κιμωλὶς, καὶ Κίμωλος λέγεται, καὶ κοινῶς Κίμωλο, καὶ ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν Ἀρτζιντιέρρα, τῆς ὁποίας ἡ Γῆ εἶναι Νιτροποιός, γυρίζει μίλια 20, πλησιεστάτη οὖσα εἰς τὴν Μῆλον, καὶ εἰς τὴν Πολύαιον.
Μελέτιος, *Γεωγραφία*, 18

Η ΚΙΜΩΛΟΣ βρίσκεται στο νοτιοδυτικό άκρο των Κυκλάδων και ανήκει, μαζί με τη Μήλο, την Αντίμηλο, την Πολύαιγο και πολυάριθμες νησίδες γύρω και ανάμεσά τους, στην ηφαιστειογενή νησιωτική συστάδα που οριοθετεί τη νοτιοδυτική είσοδο στο Αιγαίο Πέλαγος. Αναφέρεται ελάχιστα στις αρχαίες πηγές και το όνομά της συνδέεται κυρίως με την περίφημη *κιμωλία γη*, την ορυκτή λευκή άργιλο, που αναφέρεται για πρώτη φορά με την ονομασία αυτή στους *Βατράχους* του Αριστοφάνη (405 π.Χ.), η οποία χρησιμοποιήθηκε κατά την αρχαιότητα σε φαρμακευτικά και καλλυντικά σκευάσματα και για τον καθαρισμό του σώματος και των ενδυμάτων.

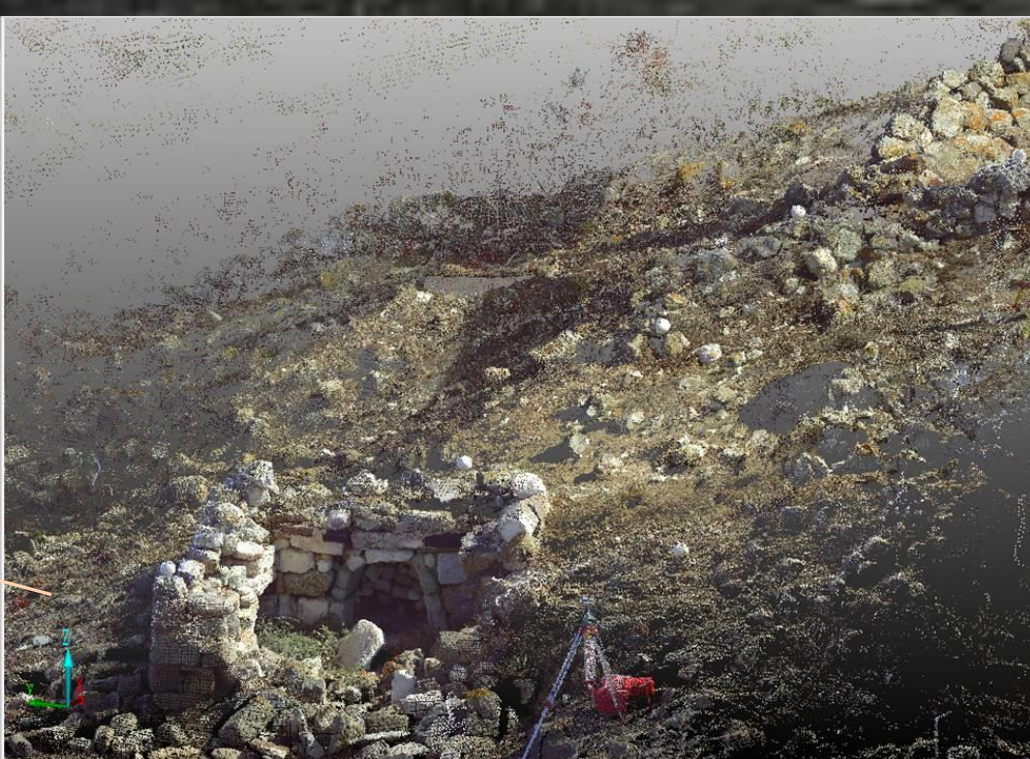
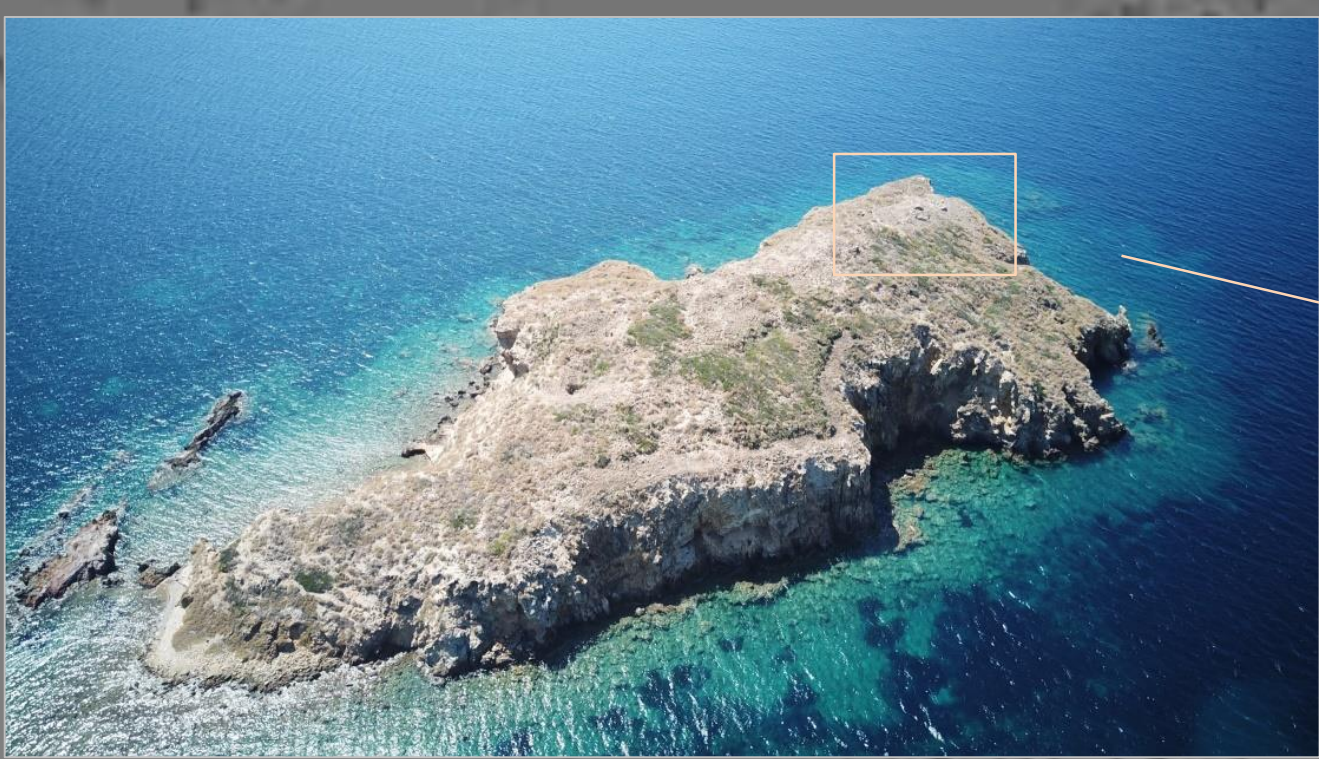
Η ΑΡΧΑΙΑ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΚΙΜΩΛΟΥ βρίσκεται στο μέσον περίπου της νοτιοδυτικής ακτής του νησιού, στη θέση *Ελληνικά*, όπου μεμονωμένα και ανασκαφικά ευρήματα πιστοποιούν την ανθρώπινη παρουσία από τη μυκηναϊκή εποχή έως τα πρώιμα βυζαντινά χρόνια. Οι έντονες γεωλογικές μεταβολές που αποτυπώνονται στην περιοχή φανερώνουν ότι η αρχαία εικόνα του τόπου δεν ταυτίζεται με τη σημερινή και είναι πιθανόν σε κάποια από αυτές να οφείλεται η καταστροφή της πόλης και η εγκατάλειψη της θέσης. Κτηριακά κατάλοιπα της ανεξερεύνητης αρχαίας πόλης είναι σήμερα ορατά στον βυθό της θάλασσας και στη νησίδα *Άγιος Ανδρέας* ή *Δασκαλειό*, που απέχει περίπου 400 μ. από την ακτή, κάποτε όμως ήταν ενωμένη με αυτήν με ένα είδος ισθμού. Απέναντι από τη νησίδα, κατά μήκος της ακτής, εντοπίζονται τμήματα του αρχαίου νεκροταφείου, με λακκοειδείς και θαλαμοειδείς τάφους, λαξευμένους στο μαλακό ηφαιστειογενές έδαφος, η μακρόχρονη σύληση των οποίων σε συνδυασμό με την εξορυκτική δραστηριότητα στην περιοχή τα νεότερα χρόνια είχαν ως αποτέλεσμα την καταστροφή τους σε μεγάλο βαθμό.

Με στόχο αφενός την καταγραφή και τεκμηρίωση των ορατών αρχαίων καταλοίπων, που κινδυνεύουν σταδιακά να χαθούν από την αναπόφευκτη φυσική διάβρωση, και αφετέρου την ανασύνθεση των σχέσεων χώρου και χρόνου ανάμεσα στα *disiecta membra* της αρχαίας πόλης της Κιμώλου, ξεκίνησε πριν από δύο χρόνια η **ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ** με γεωαναφορά και η **ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ** τους με μέσα υψηλής τεχνολογίας.

Το 2016 σχεδιάστηκε τοπογραφικό δίκτυο, για την καταγραφή του γεωφυσικού αναγλύφου σε όλη την περιοχή όπου έχουν εντοπιστεί τμήματα του αρχαίου νεκροταφείου και ακολούθησε η αποτύπωση, με την παραγωγή ανάλογης γραφικής τεκμηρίωσης, των ορατών καταλοίπων των τάφων στο ακρωτήριο *Κοφτό* και στη *Λίμνη*, στους πρόποδες του λόφου που υψώνεται στο μέσον της ακτής.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στην αποτύπωση και την παραγωγή τρισδιάστατων σχεδίων των συλημένων λαξευτών θαλαμοειδών τάφων, η πρόσβαση στο εσωτερικό των οποίων δεν είναι ιδιαίτερα εύκολη, λόγω επικινδυνότητας.

Σε όλη την έκταση της δυσανάβατης σήμερα νησίδας του *Αγίου Ανδρέα*, διακρίνονται κάτω από την πυκνή βλάστηση ερείπια αρχαίων κτισμάτων και διάσπαρτα αρχιτεκτονικά μέλη. Το 2017 ολοκληρώθηκε το τοπογραφικό δίκτυο της περιοχής των *Ελληνικών* με την ένταξη της νησίδας στο γεωδαιτικό δίκτυο και ξεκίνησε η αποτύπωση των σωζόμενων κτηριακών καταλοίπων στο δυτικό άκρο της νησίδας, όπου βρίσκεται το ερειπωμένο εκκλησάκι του Αγίου Ανδρέα. Η επεξεργασία των σχεδίων της εκκλησίας, καθώς και των κτισμάτων που αποκαλύφθηκαν γύρω από αυτήν μετά από τον καθαρισμό του χώρου, βρίσκεται σε εξέλιξη.

- Θερμές ευχαριστίες εκφράζονται στον Δήμο Κιμώλου και στο Αφεντάκειο Κληροδότημα για την πολύπλευρη υποστήριξή τους.
- Οι αποτυπώσεις και οι τρισδιάστατες αναπαραστάσεις εκπονήθηκαν από τους Michele Monego, Vladimiro Achilli, Gabriele Targa, Andrea Menin - LRG - Università di Padova.
- Οι αεροφωτογραφίες οφείλονται στον Φώτη Μαρινάκη.